

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119216375
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4119216375.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci žalobcu: A. J., narodená XX. XX. XXXX, bytom K., Y. XXX/X, zastúpená: JUDr. Alexander Endrödy, advokát so sídlom Nitra, Mostná 42, proti žalovanému: X. O., narodený XX. XX. XXXX, bytom G. K. R. XXX, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Roman BLAŽEK, s.r.o., so sídlom Komárno, Pohraničná 4, IČO: 36721123, o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 25. októbra 2021, č. k. 16C/121/2019-126, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil žalobkyňu za výlučnú vlastníčku nehnuteľnosti v podiele 1/1 evidovanej Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom pre obec K., katastrálne územie B. X., zapísanej na LV č. XXXX ako byt č. X na X.p v bytovom dome so súpisným číslom XXX, vchod o. č. X., postavenom na parcele registra „C“ číslo XXX/X a podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 7840/31360 k celku (ďalej len „nehnuteľnosť“, „sporná nehnuteľnosť“, „byt“). Druhým výrokom priznal žalobkyni proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáhala voči žalovanému určenia vlastníckeho práva v celosti k spornej nehnuteľnosti. Svoju žalobu odôvodnila tým, že v roku 2012 sa dostala do finančných problémov v zhruba vo výške 2 000 eur, ktoré boli od nej exekučne vymáhané. Od zamestnanca exekútorského úradu JUDr. Krutého dostala kontakt na pána X. V., ktorý jej mal údajne pomôcť s nepriaznivou finančnou situáciou. Kontaktovala pána V., ktorý jej navrhol, že istá pani Y. by za ňu podlžnosti vo výške zhruba 2 000 eur vyplatila s tým, že by sa byt dočasne formálne previedol na pani Y. a následne po zastavení exekúcie by sa byt previedol naspäť do jej vlastníctva. Po zbavení sa dlhov by jej mohol byť poskytnutý úver, z ktorého by sa vyplatil dlh pani Y. a následne by sa byt previedol naspäť do jej vlastníctva. Žalobkyňa sa za účelom podpísania zmluvy, ktorou mal byť uskutočnený dočasný prevod vlastníctva k bytu pre pani Y., stretla u notára s pánom V., ktorý jej zmluvy pripravené na podpis nedal ani k nahliadnutiu pred podpisom. Pán V. jej tvrdil, že pani Y. už dlžoby vyplatila a byt sa zakladá na ňu. Pri podpisovaní zmluvy bola prítomná aj suseda X. O. a jej manžel A. V. aj rôzne splnomocnenia, o obsahu ktorých tiež nič nevedela. Pán V. po uplynutí dlhšej doby jej oznámil, že úver na jej osobu nevedel vybaviť a mala si zohnať niekoho, kto by bol pre banku akceptovateľný a by si úver vzal na seba. Nikoho takého však nepoznala a pán V. jej prisľúbil, že niekoho zoženie. Touto osobou mal byť X.

O. (žalovaný). Pán V. ju opätovne zavolať k notárovi podpísať nejakú zmluvu, ktorá mala byť označená ako nájomná, ale v skutočnosti „nájomné“ vo výške 160 eur mesačne predstavovalo splátku úveru, ktorú mal žalovaný zobrať pre žalobkyňu. Uvedenú sumu poukazovala mesačne na bankový účet uvedený v nájomnej zmluve, ktorý patril istej pani G. Z., ktorá mala celú túto záležitosť prebrať a ďalej riešiť. Za niekoľko mesiacov ju žalovaný navštívil v K. - X., pričom jej oznámil, že on žiadne mesačné nájomné nedostáva, teda ani tie platby, ktoré posielala na účet pani G. Z. a prikázal jej, aby už na ten účet viac neplatila. Uviedla, osoba, ktorá sa ako Y. predstavovala, bola v skutočnosti G. Z.. Prevod vlastníckeho práva na Mgr. Q. Y. prebehol vkladom do katastra nehnuteľností pod V XXXX/XX. Následne pani Mgr. Y. obratom byť žalobkyne previedla na X. O. (žalovaného) kúpnu zmluvou zavkladovanou na katastri pod V XXXX/XX-XXX-XX a zároveň tento vlastník k bytu zriadil aj záložné právo v prospech Všeobecnej úverovej banky, a.s., podľa V XXXX/XX zo dňa 19. 11. 2012. Mala za to, že išlo o špekulatívny prevod, kedy už mala „skupina ľudí“ okolo X. V. reálne vyčerpať peniaze z hypotekárneho úveru získaného prevode bytu žalobkyne na žalovaného. Pani Mgr. Y. za byt nezaplatila žiadnu kúpnu cenu (údajne odovzdala G. Z. sumu 46 000 eur za dva byty), ale sama Mgr. Y. tieto byty previedla na žalovaného za sumu 62 600 eur, ktoré jej prišli na účet z hypotekárneho úveru čerpaného žalovaným vo Všeobecnej úverovej banke, a.s. Uvedené konanie je predmetom trestného stíhania obvinených X. V. a G. Z., pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu.

3. Rozhodnutie právne oprel o ust. § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 41a ods. 2, § 553a ods. 1, § 588, § 657 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 137 písm. c) zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Vykonaným dokazovaním dospel k záveru o dôvodnosti žalobkyňou podanej určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, ktorej základným predpokladom úspešnosti bola existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Argumentoval, že pokiaľ bolo sporné, kto bol vlastníkom určitej nehnuteľnosti, tento spor musel rozhodnúť súd v civilnom sporovom konaní, pretože až na základe rozhodnutia súdu by mohol byť pôvodne sporný údaj v katastri nehnuteľností zmenený. Mal za to, že podaná žaloba na určenie vlastníckeho práva bola tak jediným možným postupom, ako dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností, a preto rezultoval, že žalobkyňa mala naliehavý právny záujem na predmetnej určovacej žalobe. S ohľadom na uvedené prejudiciálne skúmal platnosť kúpnych zmlúv. Žalobkyňa tvrdila, že zmluvy sú neplatné z dôvodu nedostatku skutočnej a vážnej vôle uzatvoriť kúpnu zmluvu. V konaní bola sporná platnosť kúpnych zmlúv a dobromyseľnosť žalovaného ako nadobúdateľa. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že kúpnu zmluvou zo dňa 11. 05. 2012 uzatvorenou medzi žalobkyňou ako predávajúcou a Mgr. Q. Y. ako kupujúcou (ďalej len ako „kúpna zmluva č. 1“) previedla žalobkyňa vlastnícke právo k bytu za kúpnu cenu 60 000 eur. Z obsahu zmluvy vyplýva, že kupujúca mala uhradiť kúpnu cenu v plnej výške pri podpise zmluvy k rukám predávajúcej, ktorá prevzatie kúpnej ceny potvrdila podpisom kúpnej zmluvy. Žalobkyňa však v skutočnosti kúpna cena vyplatená nebola. Predávajúca sa v zmluve zaviazala fyzicky odovzdať kupujúcej prevádzané nehnuteľnosti do 90 dní od podpisu zmluvy. Predávajúca prehlásila a zaručila sa, že v nehnuteľnosti nebola prihlásená k trvalému alebo prechodnému pobytu žiadna fyzická osoba a nemala sídlo žiadna právnická osoba. Vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúcej bol povolený rozhodnutím správy katastra K., číslo vkladu V XXXX/XX dňa 10. 08. 2012. Kúpnu zmluvou zo dňa 26. 10. 2012 uzatvorenou medzi Mgr. Q. Y. ako predávajúcou a žalovaným ako kupujúcim (ďalej aj ako zmluva č. 2) bol byt prevedený na žalovaného za kúpnu cenu 60 000 eur, z ktorých 31 300 eur kupujúci uhradil z finančných prostriedkov z hypotekárneho úveru poskytnutého VÚB, a.s. Bratislava na účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX do 30. 11. 2012 a 28 700 eur uhradil v hotovosti v plnej výške pri podpise zmluvy k rukám predávajúcej, ktorá ich prevzatie potvrdila podpisom zmluvy. Vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúceho (žalovaného) bol povolený rozhodnutím správy katastra K., číslo vkladu V XXXX/XX dňa 23. 11. 2012. Žalovaný bol aktuálnym vlastníkom nehnuteľnosti. V konaní nebolo sporné uzatvorenie kúpnych zmlúv a skutočnosť, že žalobkyňa nebola vyplatená kúpna cena žalovaným vo výške 60 000 eur. Zvýraznil, že na platnosť právneho úkonu sa vyžaduje splnenie určitých zákonných predpokladov. Odkázal na ust. § 37 ods. 1 OZ, ktoré upravovalo náležitosti právneho úkonu vo vzťahu k vôli, ktorá musela byť slobodná a vážna, a prejav vôle určitý a zrozumiteľný. Z vykonaného dokazovania mal preukázať, že žalobkyňa nemala vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu, teda natrvalo previesť svoje vlastnícke právo na inú osobu. Tento záver zistil tak z výpovedí samotnej žalobkyne, ako aj z výpovedí svedkov A. O. a X. O. v predmetnom konaní, ako aj v trestnom konaní. Žalobkyňa podľa obsahu žaloby mala formálne previesť byt na pani Y., ktorej mal byť na základe toho poskytnutý úver na splatenie jej dlhov. Žalobkyňa konala v domnení, že pán V., ako aj pani Y., jej chcú pomôcť s jej dlhmi, pán V. voči žalobkyňi vzbudzoval dôveru, presviedčal žalobkyňu o jeho poctivom zámere jej pomôcť, hoci im išlo len o to, aby sa mohli na úkor žalobkyne obohatiť. Žalobkyňa konala dôverčivo a naivne, keď si nepreverila obsah

zmlúv, taktiež aj plnomocenstiev, ktoré podpisovala, čo však nemalo podľa jeho názoru vplyv na to, že nemala vôľu byť predatá. Dodal, že tomu, že žalobkyňa nechcela nehnuteľnosť natrvalo previesť, svedčal aj fakt, že žalobkyňa ako predávajúca nedojednávala kúpnu cenu, žiadnu neočakávala, ani nežiadala vyplatiť. Rovnako o vôli žalobkyne svedčalo to, že sa z bytu nikdy nevysťahovala a doteraz v nej aj spolu s deťmi zotrvala. Dodal, že podpísaním kúpnej zmluvy č. 1 malo dôjsť len k dočasnému prevodu na investorku, po zastavení exekúcie voči žalobkyňi by sa pánovi V. podarilo vybaviť úver na žalobkyňu, z ktorého by následne vrátila peniaze pani Y. a následne mal byť byt prevedený späť na žalobkyňu. Argumentoval, že ak by malo ísť o prevod nehnuteľnosti na určitý čas ako zábezpeka za vyplatenie dlhov, išlo by o zastretý právny úkon, s odkazom na ust. § 41a OZ. Ak mal byť teda určitým právnym úkonom urobeným len „naoko“ (simulovaný právny úkon) zastretý iný právny úkon (disimulovaný právny úkon), simulovaný právny úkon bol neplatný z dôvodu nedostatku skutočnej vôle konajúcich subjektov urobiť tento úkon. G., že v takýchto prípadoch platil zastieraný právny úkon za podmienky, že zastieraný právny úkon zodpovedal vôli subjektov a spĺňal náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť. V uvedenom prípade by kúpna zmluva mala nahradiť zabezpečenie pôžičky, ktorú mala poskytnúť kupujúca na úhradu dlhov dcéry žalobcov, avšak takýto zabezpečovací prevod vlastníckeho práva by nemal náležitosti podľa § 553a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, teda nebol by platný. Ak by aj posúdil prevod nehnuteľnosti ako zabezpečenie pôžičky (investície) zálohom, išlo by tzv. prepadný záloh, čo však zákon výslovne zakazuje. Poukázal na ust. § 151j ods. 3 OZ, v zmysle ktorého bola totiž akákoľvek dohoda uzatvorená pred splatnosťou pohľadávky zabezpečenej záložným právom, na ktorej základe sa záložný veriteľ môže uspokojiť tým, že nadobudne vlastnícke právo k veci, bytu alebo nebytovému priestoru, alebo iné právo a inú majetkovú hodnotu, na ktoré je zriadené záložné právo, neplatná, ak zákon neustanovil inak. V oboch prípadoch by boli teda tieto dohody neplatné pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ).

4. Dospel k záveru, že kúpna zmluva č. 1 (uzatvorená medzi žalobkyňou a Mgr. Y.) nebola urobená vážne (teda chýbala náležitosť vôle v zmysle § 37 ods. 1 OZ), bola absolútne neplatná s účinkami ex nunc (od počiatku). Preto ani kúpna zmluva č. 2, ktorou mal nadobudnúť vlastnícke právo žalovaný, nemohla spôsobiť zamýšľané účinky, účinky, keď predávajúci nemal vecné oprávnenie nehnuteľnosť previesť, v zmysle zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet. Na podporu svojich tvrdení citoval z nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. I.ÚS 549/2015. K obrane žalovaného uviedol, že žalovaný nepoprel v konaní podstatné skutkové tvrdenia žalobkyne, jeho obrana v konaní spočívala v odlišnom právnom posúdení žalovaného nároku. Mal za to, že v danej veci bolo podstatné aj to, že celé konanie osôb okolo prevodov nehnuteľností bolo predmetom trestného konania, a to v štádiu konania o podanej obžalobe na súde, pričom z obžaloby vyplývalo, že išlo o organizovanú činnosť osôb v opakovaných prípadoch, ktorí boli stíhaní za obzvlášť závažný zločin podvodu a nedošlo k rozhodnutiu o podanej obžalobe. Preto dôverčivé až naivné konanie žalobkyne (a sčasti aj žalovaného) pripísal aj schopnostiam týchto osôb presvedčiť o správnosti, výhodnosti uzatvorenia predkladaných vopred vypracovaných zmien, čím sa u poškodených osôb znížila bežná opatrnosť. V súvislosti s podvodným konaním pri prevodoch nehnuteľností dal do pozornosti nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 726/2016, ktorý síce vychádzal z iných skutkových okolností, avšak sčasti bol aplikovateľný aj v danom prípade. Ústavný súd sa v tejto veci postavil na stranu pôvodnej vlastníčky nehnuteľnosti z dôvodu potreby obnoviť stav pred podvodným konaním, ktorým prišla o majetok. Rovnako toto organizované správanie osôb bolo vo viacerých konaniach označené ako rozporné s predpismi občianskeho práva a pôvodným vlastníkom bola poskytnutá ochrana ich vlastníckeho práva (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co 1236/2015 z 28. 02. 2018, rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 40C/70/2014 zo dňa 02. 02. 2016, rozhodnutie Okresného súdu Žilina sp. zn. 14C/63/2014 zo dňa 03. 11. 2015, rozhodnutie Okresného súdu Nitra sp. zn. 14C/315/2015). V kontexte všetkých uvedených skutočností celý proces „uzatvárania napadnutej kúpnej zmluvy“ necharakterizoval inak ako protiprávny a nekalý, ktorý nemohol požívať právnu ochranu. Pomerovaním vlastníckeho práva pôvodnej vlastníčky a práva nadobúdateľa v dobrej viere, zohľadnil, že dobrá viera nadobúdateľa bola spochybnená okolnosťami uzatvorenia kúpnej zmluvy uvedenými vyššie, a že konanie účastníkov zmluvných vzťahov bolo ovplyvnené podvodným konaním iných osôb. Preto dospel k záveru, že z hľadiska všeobecnej spravodlivosti bolo potrebné poskytnúť ochranu vlastníckemu právu žalobkyne, z ktorého dôvodu žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel. K dobromyseľnosti žalovaného v závere navyše uviedol, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nebolo možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemohol potom platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto bol na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník

nehnutelností. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, mala vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravoval. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňovala. Aj z uvedeného bolo podľa veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia zrejme, že dobrá viera nadobúdateľa nehnuteľnosti v správnosť zapísaného údaja v katastri nehnuteľností o jej (predchádzajúcom) vlastníkovi nepostačovala pre záver súdu o tom, že mohol nadobudnúť vlastnícke právo (a pre poskytnutie ochrany tomuto právu), ak sa preukáže, že táto zapísaná osoba v skutočnosti v čase uzavretia kúpnej zmluvy nebola vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti, napríklad z dôvodu, že predchádzajúca zmluva o prevode nehnuteľnosti predstavovala absolútne neplatný právny úkon. Z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy predávajúci nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti a rovnako tak nemohol „neexistujúce“ vlastnícke právo previesť na ďalšiu osobu, hoci konajúcu v dobrej viere. Naďalej tak bolo potrebné zotrvať na právnom závere, že absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, ak na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, odkazujúc na Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. apríla 2021, sp. zn. 1VObd/2/2020).

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP a v konaní plne úspešnej žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Dodal, že v konaní nezistil okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 257 CSP, pretože tieto netvrdili ani strany konania, pričom takéto okolnosti nemali základ ani v okolnostiach prejednávanej sporu.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, domáhajúc sa jeho zmeny a zamietnutia žaloby, ako aj priznania mu náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. Namietal odôvodnenie rozsudku v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Namietal, že súd prvej inštancie nebral do úvahy, že v prípade nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozsudku bude musieť byť začaté ďalšie konanie, nestačí určovacia žaloba žalobkyne, pretože nerieši všetky vzniknuté právne nároky. Minimálne to bude žaloba o vrátenie kúpnej ceny, ktorú zaplatil za predmetnú nehnuteľnosť. Taktiež žaloba o náhradu škody vzniknutej mu splácaním úveru, ktorý spláca dodnes. Tvrdil, že súd konal takto v rozpore s článkom 2 CSP, podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Predpokladal, že súd prvej inštancie bude prihliadať na závery nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 16. 03. 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015, nakoľko tam bola riešená identická otázka, aká je nastolená aj v prejednávanej veci. Zvýraznil, že pri podpisovaní druhej zmluvy netušil a nijako nemohol zistiť za akých okolností žalobkyňa podpísala prvú zmluvu, pri uzatváraní druhej zmluvy bol dobromyseľný. Uviedol, že v odôvodnení uvedeného nálezu ústavný súd uviedol, že z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musel tak postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávali do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv (čo platí aj pre tento prípad), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcov po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Ďalej vyzdvihol, že nemohol poprieť skutkové tvrdenia žalobkyne v uvedenom smere, nakoľko o nich nemal žiadne vedomosti. Mal za to, že popretie skutkových tvrdení žalobkyne nebolo v tejto veci podstatné. Podstatná je jeho dobromyseľnosť. Ak by čo i len tušil, že prvá zmluva je z akéhokoľvek neplatná, neuzatváral by zmluvu druhú, nebral by úver, ktorý spláca doposiaľ. Tvrdil, že súd prvej inštancie si nesprávne vyložil aj Uznesenie NS SR sp. zn. 1VObd/2/2020 zo dňa 27. 04. 2021. V náleze Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 vydaného v predmetnej veci, uvedený súd vyslovil, že je potrebné sa zaoberať otázkou dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva (bod 15. odôvodnenia), pričom z bodu 17., poslednej vety odôvodnenia nálezu vyplýva, „...že ak sťažovateľ pri

nadobudnutí nehnuteľností evidovaných v katastri nehnuteľnosti konal v dobrej viere v konštitutívny akt štátu (v tomto prípade dvojnásobný - opatrenie konkurzného súdu a rozhodnutie o povolení vkladu), mal by požívať ústavnú ochranu“. Právny záver vyplýva aj z bodu 18. odôvodnenia nálezu, keď ústavný súd konštatuje, že sa domnieva, že toto pravidlo (zistenie, že osoba bola v dobrej viere, zakladá poskytnutie ochrany jej vlastníckemu právu) možno použiť aj pre riešenie skutkovo podobných prípadov na území Slovenska. Uzavrel, že jediným spravodlivým riešením danej veci by bolo súdne uplatnenie pohľadávky žalobkyne vzniknutej nezaplatením kúpnej ceny voči Mgr. Y. za predpokladu, ak im kúpna cena skutočne vyplatená nebola.

7. K odvolaniu žalovaného za vyjadrila žalobkyňa písomným podaním. Mala za to, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe bol daný, preto je irelevantné, či po skončení konania o určení vlastníckeho práva budú prebiehať ďalšie spory medzi žalovaným a tretími osobami. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 56/2003. Mala za to, že z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Za vadu konania nepovažovala to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. V súvislosti s namietaným nálezom Ústavného súdu SR v náleze zo dňa 16. 03. 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015 (týkajúcim sa však inej právnej situácie) poukázala na to, že aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu SR (napr. Uznesenie č. k. 1VObd0/2/2020 zo dňa 27. 04. 2021) a aj Ústavného súdu SR (napr. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 510/2016 zo dňa 19. 01. 2021) sa s predmetným nálezom sp. zn. I. ÚS 549/2015 vysporiadala v tom smere, že nemožno z neho vyvodzovať univerzálne prelomenie zásady „nemo plus iuris“. Uviedla, že novší nález sp. zn. I. ÚS 510/2016 predstavuje argumentačný posun, keď ústavný súd už nehovorí o pomerovaní dvoch ústavných hodnôt, a to ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka a ochrany dobromyseľnosti nadobúdateľa ako prejavu princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Ochrana dobromyseľnosti základným právom nie je, a nemožno ju ako samostatné základné právo vyvodiť ani z princípu právneho štátu. Možno teda povedať, že ústava uprednostňuje ochranu vlastníka (keďže ide o základné právo), zároveň však pripúšťa, aby zákon ustanovil výnimky, kedy právo vlastníka ustúpi, resp. kedy dôjde k jeho zániku, a to sú zákonné výnimky zo zásady „nemo plus iuris“. Tvrdila, že v súčasnosti sa za právne záväzný považuje názor dovolacieho súdu, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Opätovne sa stotožnila s právnym posúdením veci prvoinštančným súdom, ktorý aj správne aplikoval použiteľnú judikatúru, čím naplnil požiadavku právnej istoty. K negatívnym následkom na majetkovej sfére žalovaného, na ktoré poukazoval v odvolaní, uviedla, že konanie žalovaného sa vymykalo zo štandardného postupu pri kúpe bytu (resp. dvoch bytov naraz). Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že by pri kúpe bytu na hypotekárny úver vynaložil aspoň elementárnu opatrnosť v situácii, ktorá mu bola neznámymi osobami prezentovaná ako možnosť zarobiť si na následnom predaji bytu. Mala za to, že žalovaný dobrovoľne akceptoval určité riziko v tomto „obchode“, keďže výsledkom mal byť 100 percentný výnos pri ďalšom predaji bytov. Sám žalovaný si musí dať odpoveď na to, či sa tiež nestal obeťou trestnej činnosti organizovanej skupiny páchatel'ov, pokiaľ dotknutý byt kupoval v omyle o podstatných skutočnostiach spojených s jeho kúpou. Žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať jej voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods. 1 CSP, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1, 2, 3 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolačný súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolačný súd za to, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2 CSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolačný súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasťou práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanému určenia vlastníckeho práva v celosti k bytu na tom skutkovom základe, že v roku 2012 sa dostala do finančných problémov v zhruba vo výške 2 000 eur, ktoré boli od nej vymáhané v exekúcii. Od zamestnanca exekútorského úradu JUDr. Krutého dostala kontakt na pána X. V., ktorý jej mal pomôcť s nepriaznivou finančnou situáciou. Pán V. jej navrhol, že istá pani Y. by za ňu podľžnosti vo výške zhruba 2 000 eur vyplatila s tým, že by sa byt dočasne formálne previedol na pani Y. a následne, po zastavení exekúcie, by sa byt previedol naspäť do jej vlastníctva. Žalobkyni po zbavení sa dlhov by mohol byť poskytnutý úver, z ktorého by sa vyplatil dlh pani Y. a následne by sa byt previedol naspäť do vlastníctva žalobkyne. V žalobe tvrdila, že za účelom podpísania zmluvy, ktorou mal byť uskutočnený dočasný prevod vlastníctva k bytu za účelom zabezpečenia pre pani Y., sa stretla u notára s pánom V., ktorý jej zmluvy pripravené na podpis nedal ani k nahliadnutiu pred podpisom. Pán V. tvrdil, že pani Y. už dlžoby vyplatila a byt sa zakladá na ňu. Pri podpisovaní zmluvy bola prítomná aj suseda X. O. a jej manžel A.. Podpísala aj rôzne splnomocnenia, o obsahu ktorých tiež nič nevedela. Pán V. po uplynutí dlhšej doby jej oznámil, že úver na jej osobu nevedel vybaviť a nech si zoženie niekoho, kto bude pre banku akceptovateľný a kto by si úver vzal na seba. Ona nikoho takého nepoznala a pán V. jej prisľúbil, že niekoho takého zoženie. Touto osobou bol žalovaný. Pán V. ju opätovne zavolať k notárovi podpísať nejakú zmluvu, ktorá mala byť označená ako nájomná, ale v skutočnosti „nájomné“ vo výške 160 eur mesačne predstavovalo splátku úveru, ktorú mal žalovaný zobrať pre ňu. Uvedenú sumu poukazovala mesačne na bankový účet uvedený v nájomnej zmluve, ktorý patril istej pani G. Z., ktorá mala celú túto záležitosť prebrať a ďalej riešiť. Za niekoľko mesiacov ju žalovaný navštívil v K. - X., pričom jej oznámil, že on žiadne mesačné nájomné nedostáva, teda ani tie platby, ktoré posielala na účet pani G. Z. a prikázal jej, aby už na ten účet viac neplatila. Poukázala na skutočnosť, že osoba, ktorá sa ako Y. predstavovala, bola v skutočnosti G. Z.. Prevod vlastníckeho práva na Mgr. Q. Y. prebehol vkladom do katastra nehnuteľností pod V XXXX/XX. Následne pani Mgr. Y. obratom byt žalobkyne previedla na žalovaného kúpnu zmluvou zavkladovanou na katastri pod V XXXX/XX-XXX-XX, a zároveň tento vlastník k bytu zriadil naň aj záložné právo v prospech Všeobecnej úverovej banky, a.s. Tvrdila, že opäť išlo o špekulatívny prevod, kedy už mala „skupina ľudí“ okolo X. V. reálne vyčerpať peniaze z hypotekárneho úveru získaného prevode bytu žalobkyne na žalovaného. Pani Mgr. Y. za byt nezaplatila žiadnu kúpnu cenu (údajne odovzdala G. Z. sumu 46000 eur za dva byty), ale sama Mgr. Y. tieto byty previedla na žalovaného za sumu 62 600 eur, ktoré jej prišli na účet z hypotekárneho úveru čerpaného žalovaným vo Všeobecnej úverovej banke, a.s. Uviedla, že uvedené konanie je predmetom trestného stíhania obvinených X. V. a G. Z., pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom podanej žalobe vyhovel a žalobkyňu určil ako vlastníčku spornej nehnuteľnosti. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 137 písm. c) CSP dôvodiac, že podaná žaloba bola jediným možným postupom, ako dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností, preto vzhľadom na požadované určenie prejudiciálne skúmal platnosť kúpnych zmlúv č. 1 a 2 a dospel k záveru, že kúpna zmluva č. 1, uzatvorená medzi žalobkyňou a Mgr. Y. nebola urobená vážne, chýbala náležitosť vôle v zmysle § 37 ods. 1 OZ a takáto zmluva bola absolútne neplatná s účinkami ex nunc. Následne ani kúpna zmluva č. 2, ktorou predmetný byt predala Mgr. Y. žalovanému, nespôsobila zamýšľané účinky, pretože predávajúca nemala vecné oprávnenie nehnuteľnosť previesť v zmysle zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet. K tvrdeniam žalovaného v konaní uviedol, že nepoprel podstatné skutkové tvrdenia žalobkyne, zastal názor, že dobrá viera nadobúdateľa bola spochybnená okolnosťami uzavretia kúpnej zmluvy a konanie účastníkov zmluvných vzťahov bolo ovplyvnené podvodným konaním iných osôb a rezultoval, že z hľadiska všeobecnej spravodlivosti bolo potrebné poskytnúť ochranu vlastníckemu právu žalobkyne. K dobromyseľnosti žalovaného uviedol, že

na základe absolútne neplatného právneho úkonu nebolo možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

12. Odvolací súd považuje za potrebné úvodom sa vyjadriť k odvolacím námietkam žalovaného, konkrétne k dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv, a nie hmotnoprávných nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa čl. 46 Ústavy SR sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Žalovaný namietal tiež vadu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až § 194 CSP. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, čo znamená, že vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávneho vyložil.

13. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Obsah práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho

práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/2008).

15. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ust. § 220 CSP dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozhodnutia. V prípade, ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje uvedeným spôsobom, ktorý záväzne určuje citované ustanovenie, ide o nedostatky odôvodnenia, ktoré zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

16. Odvolací súd pri prejednávaní veci dospel k záveru, že žalovaným namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle 220 ods. 2 CSP. Ako už bolo uvedené, prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanom spore, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný spor a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Učinené zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie vo vykonaných dôkazoch a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri súčasnom zohľadnení ochrany subjektívneho práva oboch sporových strán, ich rovnosti v uplatnení práv, ochrany ich oprávnenej dôvery v právo, ako i predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Napadnutému rozhodnutiu nemožno vytknúť ani nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193, § 194 a § 205 CSP, alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo že by použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Nebola zistená ani jedna vada namietaná žalovaným v jeho odvolaní. Odvolací súd sa plne stotožňuje s výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým správne žalobe v plnom rozsahu vyhovel a zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré tak učinil. Samotný fakt, že žalovaný sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Odvolací súd sa s týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť týchto dôvodov ďalej, podľa § 387 ods. 2 CSP, iba poukazuje. Na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné.

17. Žalovaný spochybňoval správnosť určovacej žaloby na daný prípad, pretože nerieši všetky vzniknuté právne nároky.

18. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu.

19. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba, na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 137 CSP, má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania {spravidla žalovaného (porovnaj II. ÚS 382/2010)}.

20. Určovacia žaloba má predovšetkým preventívny charakter. Jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu práva žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu práva. Je namieste tam, kde jej pomocou možno odstrániť stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu a primeranú nápravu nie je možné

dosiahnuť inak, ale aj tam, kde určovací žaloba účinnejšia ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu, a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Toto poslanie určovacej žaloby korešponduje so zákonnou požiadavkou existencie naliehavého právneho záujmu na ňou navrhovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti tejto žaloby musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Nejde pritom o samotnú určovaciu žalobu, ale o to, čoho (akého určenia) sa ňou žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou so zvoleným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení práva je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie práva, ktoré je touto neistotou ohrozené. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu preto predpokladá posúdenie, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje, a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby; pokiaľ súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu či tu je (nie je) právo.

21. Odvolací súd súhlasne s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa zvolila správny procesný nástroj ochrany jej práv určovacou žalobou, pretože vlastníkom sporného bytu je podľa údajov zapísaných v katastri nehnuteľností žalovaný, preto vo vzťahu k žalovanému mala naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 56/2003, z ktorého záverov vyplýva, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva. V prejednávanom prípade, ak súd určí, že žalobkyňa je vlastníčkou bytu, potom dôjde aj k zmene jej právneho postavenia, pretože na podklade takéhoto rozhodnutia bude vykonaná zmena vlastníka k bytu v katastri nehnuteľností. Je preto nesporné, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, ako správne konštatoval aj súd prvej inštancie. Vzhľadom na uvedené potom bol súd prvej inštancie povinný prejudiciálne skúmať platnosť kúpnych zmlúv č. 1 a 2. Žalovaná v konaní tvrdila neplatnosť zmlúv z dôvodu, že nemala skutočnú a vážnu vôľu kúpnu zmluvu č. 1 uzatvoriť.

22. Podľa § 588 Občianskeho zákonníka, z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

23. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

24. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

25. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priech dobrým mravom.

26. Podľa § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosti takého právneho úkonu sa nemožno dovolávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý.

27. Podľa § 553a ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluva o zabezpečovacom prevode práva sa musí uzatvoriť písomne.

28. Podľa § 553a ods. 2 Občianskeho zákonníka, zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať vymedzenie zabezpečeného záväzku a označenie práva, ktoré sa prevádza v prospech veriteľa, práva a povinnosti účastníkov zmluvy k prevedenému právu počas trvania zabezpečovacieho prevodu práva, jeho ocenenie v peniazoch, spôsob výkonu zabezpečovacieho prevodu práva a najnižšie podanie v prípade dobrovoľnej dražby; ak sa prevádza právo inej osoby ako dlžníka, zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať aj označenie dlžníka.

29. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

30. V konaní bolo vykonaným dokazovaním nesporne preukázané, že kúpnu zmluvou č. 1 zo dňa 11. 05. 2012 uzatvorenou medzi žalobkyňou ako predávajúcou a Mgr. Q. Y. ako kupujúcou previedla žalobkyňa vlastnícke právo k bytu za kúpnu cenu 60 000 eur. Z obsahu zmluvy vyplýva, že kupujúca mala uhradiť kúpnu cenu v plnej výške pri podpise zmluvy k rukám predávajúcej, ktorá prevzatie kúpnej ceny potvrdzujú podpisom kúpnej zmluvy. Žalobkyni však v skutočnosti kúpna cena vyplatená nebola, čo v konaní sporné nebolo. Predávajúca sa v zmluve zaviazala fyzicky odovzdať kupujúcej prevádzané nehnuteľnosti do 90 dní od podpisu zmluvy. Predávajúca prehlásila a zaručila sa, že v nehnuteľnosti nie je prihlásená k trvalému alebo prechodnému pobytu žiadna fyzická osoba a nemá sídlo žiadna právnická osoba. Vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúcej bol povolený rozhodnutím správy katastra K., číslo vkladu B. dňa 10. 08. 2012. Kúpnu zmluvou č. 2 zo dňa 26. 10. 2012 uzatvorenou medzi Mgr. Q. Y. ako predávajúcou a žalovaným ako kupujúcim bol byt prevedený na žalovaného za kúpnu cenu 60 000 eur, z ktorých 31 300 eur kupujúci uhradil z finančných prostriedkov z hypotekárneho úveru poskytnutého VÚB, a.s. Bratislava, a to na účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX do 30. 11. 2012 a 28 700 eur uhradil v hotovosti v plnej výške pri podpise zmluvy k rukám predávajúcej, ktorá ich prevzatie potvrdila podpisom zmluvy. Vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného bol povolený rozhodnutím správy katastra K., číslo vkladu V XXXX/XX dňa 23. 11. 2012. Žalovaný je súčasným vlastníkom nehnuteľnosti.

31. Súd prvej inštancie správne v konaní skúmal splnenie zákonných predpokladov na platnosť právneho úkonu podľa ust. § 37 ods. 1 OZ s ohľadom na žalobné tvrdenia žalobkyne. Uvedené ustanovenie ustanovuje zákonné predpoklady na náležitosti vôle a prejavu vôle tak, aby na jej základe bol vykonaný platný právny úkon. Na základe uvedeného musí byť vôľa smerujúca k vykonaniu platného právneho úkonu slobodná a vážna a navonok musí byť prejavená určito a zrozumiteľne. Subjekt pri vykonaní právneho úkonu, ktorý má byť platný, musí navonok prejavíť tú vôľu, ktorú má a ktorá je výsledkom jeho vlastného slobodného vytvorenia. Nedostatkom slobody vôle môže byť postihnutá ako vôľa smerujúca ku konaniu (vôľa prejavovacia), tak aj vôľa, ktorá je prejavená navonok (vôľa prejavená).

32. Pokiaľ právny úkon nesplňuje niektorú z väd vôle alebo jej prejavu, je absolútne neplatný. Platnosť zmluvy sa posudzuje vždy ku dňu jej uzavretia, dodatočné okolnosti nemajú na jej platnosť vplyv. Absolútna neplatnosť pôsobí priamo (automaticky) zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc) a bez ohľadu, či sa tejto neplatnosti niekto dovoľá. Z tohto dôvodu právne účinky takéhoto právneho úkonu ani nevzniknú - teda nedôjde k vzniku, zmene ani zániku práv a povinností, ktoré s nimi zákon spája. Platnosť či neplatnosť právneho úkonu možno posudzovať len so zreteľom na okolnosti, ktoré existovali v čase jeho urobenia. Znamená to, že skutočnosti, ktoré nastali po vzniku právneho úkonu, nemôžu mať za následok dodatočnú neplatnosť právneho úkonu (a naopak). V prípade, ak je na neplatný právny úkon viazaný iný, akcesorický (vedľajší) právny úkon, týka sa absolútna neplatnosť súčasne aj tohto úkonu. Na vyvolanie účinkov absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie je potrebné rozhodnutie súdu. Keďže absolútna neplatnosť vzniká zo zákona, nie správaním účastníka, nemôže byť odvrátená ani s poukazom na dobré mravy (§ 3 ods. 1). Absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže úspešne dovoľovať každá osoba, ktorá má na tom právny záujem, pričom môže ísť aj o tretiu osobu, ktorej hmotnoprávne postavenie (majetkové právo) je týmto právnym úkonom dotknuté. V prípade, ak sa takáto osoba chce dovoľovať neplatnosti právneho úkonu, musí preukázať naliehavý právny záujem žalobcu na takomto určení (§ 137 písm. c) CSP). Súd prihliada na absolútnu neplatnosť z úradnej povinnosti v prípade, ak skutočnosti, ktoré sú spojené s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu, vyjdú v konaní najavo. Platná právna úprava neustanovuje žiadnu lehotu, v ktorej je potrebné prihliadať na vadu právneho úkonu, a to z dôvodu, že takýmto úkonom nevznikne žiadne právo, a teda ani právo, ktoré by sa mohlo premlčať. Vo vzťahu k dobrovoľne nadobudnutým majetkovým právam tvorí určitú hranicu nepriamo inštitút vydržania (§ 134 OZ). Odlišná situácie je vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo

z absolútne neplatného právneho úkonu a v zmysle § 451 ods. 2 a § 457 vzniká povinnosť na jeho vydanie. V tomto prípade platí premlčacia doba podľa § 107 OZ. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu nie je možné zhojiť ani dodatočným schválením (ratihabíciou) ani odpadnutím vady vôle alebo jeho prejavu (konvalidáciou). Právny úkon nie je vykonaný vážne, pokiaľ podľa objektívnych okolností daného prípadu konajúci nechcel vyvolať následky, ktoré s takýmto prejavom vôle normy občianskeho práva spájajú. Medzi poruchy vážnosti prejavu vôle sa zaraďujú prípady vnútornej výhrady, predstieraných právnych úkonov (simulácie) a právnych úkonoch vykonaných žartom alebo v prípade inej situácie, z ktorej má byť adresátovi zrejmé, že vôľa konajúceho nie je vážna. Tieto vady vážnosti vôle sa označujú aj ako vedomé vady vážnosti vôle. Od tohto je potrebné odlišovať nevedomé vady vážnosti vôle, kedy konajúca strana (alebo aj obe strany) nevie o nezhode medzi vôľou a jej prejavom, napríklad omyl - § 49a. Vnútoraná výhrada (reservatio mentalis) je prejav vôle vykonaný s vnútorným presvedčením, aby nenastali právne následky právneho úkonu s nádejou, že jeho následky nenastanú. Simulovaný, predstieraný právny úkon je taký, kedy prejav vôle má pôsobiť ako vážny, ale ktorým konajúci nechce vykonať navonok prejavovaný alebo žiaden prejav vôle. Tým sa simulácia líši od vnútornej výhrady, lebo pri vnútornej výhrade konajúci úkon navonok vykonať chce. Simulácia môže byť jednostranná alebo spoločná. Pri jednostranne simulovaných právnych úkonoch sa postupuje v súlade s teóriou ochrany dôvery. Pri spoločnej simulácii musia byť splnené predpoklady, ktorými sú uzrozumenie oboch strán (t. j. vedomosť oboch účastníkov o simulácii) a chýbajúca vôľa byť právny úkonom viazaný. O simuláciu teda pôjde aj v prípade, ak zmluvné strany chcú vzbudiť zdanie právneho úkonu navonok u tretích osôb (absolútna simulácia) alebo chce zakryť iný právny úkon (relatívna simulácia, dissimulácia). Od simulácie je potrebné odlíšiť konanie in fraudem legis, kedy sa konajúci snažia vyhnúť právnym prekážkam tým, že ich následky chcú dosiahnuť iným spôsobom - keďže v tomto prípade sa strany chcú viazať. V prípade simulácie vôbec nejde o právny úkon a zákon s ním viaže za následok absolútnu neplatnosť. Právny úkon je neurčitý, a teda ani nezrozumiteľný, pokiaľ je prejav vôle síce z jazykovej stránky zrozumiteľný, ale nejednoznačný je jeho vecný obsah - a tým je neurčitý s tým, že neurčitosť nie je možné odstrániť ani použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2) alebo dispozitívnych ustanovení zákona. Právny úkon je určitý, ak nie je vnútorne rozporný jeho obsah a jeho predmet nie je jednoznačne určený - takže ho nie je možné individualizovať. Predpokladom určitosti právneho úkonu je označenie jeho predmetu takým spôsobom, aby ho bolo možné nezameniteľne rozpoznať od iných predmetov. Ak ide o právny úkon, pre ktorý je ustanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť obsahu vyplývať z textu listiny, v ktorej je zaznamenaná - nestačí, ak je to známe zmluvným stranám. Právny úkon je neplatný, a tým aj nezrozumiteľný v prípade, ak ani na základe jeho výkladu v súlade s § 35 ods. 2 a 3 nie je možné objektívne zistiť, čo ním malo byť zo slovnej alebo inej stránky vyjadrené, takže druhej strane nie je umožnené sa s týmto prejavom vyjadrujúcim vôľu konajúceho oboznámiť a pochopiť ho. Právnu relevanciu nemá neschopnosť oboznámiť sa s prejavom vôle konkrétnym adresátom (tzv. relatívna nezrozumiteľnosť), ale výlučne len absolútna nezrozumiteľnosť (ak pôsobí objektívne - prejav vôle nie je vo všeobecnosti zrozumiteľný). Vyjadrenie právneho úkonu je nezrozumiteľné, ak ani z jazykovej stránky nie je možné zistiť jeho obsah, a to ani jeho výkladom. Je možné rezultovať, že právny úkon je platný, ak konajúci chcel svojím konaním spôsobiť právne účinky, ktoré s takýmto prejavom vôle spájajú normy občianskeho práva.

33. Vo svetle uvedeného právneho výkladu a výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd zhodne so záverom súdu prvej inštancie zastáva názor, že žalobkyňa v konaní preukázala, že nemala vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu č. 1 a previesť vlastnícke právo na Mgr. Q. Y.. Uvedené bolo preukázané výpoveďami žalobkyne a svedkov A. O. a X. O. v predmetnom konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v trestnom konaní. Žalobkyňa mala formálne previesť byť na pani Y., ktorej mal byť na základe toho poskytnutý úver na splatenie jej dlhov a po zatavení exekúcie by sa voči žalobkyňi a vybavení úveru by následne vrátila peniaze pani Y. a následne mal byť byt prevedený späť na žalobkyňu. Tomu, že žalobkyňa nechcela nehnuteľnosť natrvalo previesť, svedčil aj fakt, že žalobkyňa ako predávajúca nedojednávava kúpnu cenu, žiadnu neočakávala a ani nežiadala vyplatiť, z bytu nikdy nevystažovala a doteraz v byte aj spolu s deťmi zotrváva. S poukazom na dôvody uvedené v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP preberá za svoje vlastné, je nutné uzavrieť, že kúpna zmluva č. 1 bola uzatvorená medzi žalobkyňou a Mgr. Y. nebola urobená vážne, chýbala náležitosť vôle v zmysle § 37 OZ a preto je táto zmluva absolútne neplatná od počiatku. Keďže na základe absolútne neplatného právneho úkonu medzi žalobkyňou a Mgr. Y. preto nemohlo dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva Mgr. Y., čo malo za následok, že kúpna zmluva č. 2 uzatvorená medzi Mgr. Y. a žalovaným je absolútne neplatným právnym úkonom, keď nikto nemôže previesť viac práv ako sám má. V tomto smere odvolací súd, s ohľadom na odvolacie námietky žalovaného vo vzťahu k jeho

dobromyseľnosti, má za to, že súd prvej inštancie posudzoval dobrú vieru nadobúdateľa v kontexte s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 a správne a právne vyčerpávajúco sa vysporiadal už s odvolacou námietkou žalovaného o dobromyseľnom nadobudnutí bytu aj v kontexte s nálezom Ústavného súdu SR I. ÚS 549/2015.

34. V uvedenej súvislosti odvolací súd poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu SR, ktorý rozhodol vo veľkom senáte obchodnoprávneho kolégia dňa 27. apríla 2021, sp. zn. 1VObdo/2/2020, v ktorom uzavrel, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnuťelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava *de lege lata* nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

35. Pre úplnosť odvolací súd k námietke žalovaného k odôvodneniu napadnutého rozsudku ohľadom spomínaného trestného konania s poukazom na prezumpciu neviny uvádza, že túto považuje za nedôvodnú. V bode 34. napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že celé konanie osôb ohľadne prevodu nehnuteľností je v štádiu konania o podanej žalobe, pričom iba citoval skutočnosti, ktoré vyplývajú z obžaloby a zvýraznil, že k rozhodnutiu o podanej obžalobe nedošlo. Uvedeným konštatovaním súd prvej inštancie tak nezasiahol do bezúhonnosti žalovaného, ani ďalších osôb zainteresovaných na prevodoch nehnuteľností.

36. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, s poukazom aj na dôvody uvedené v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie, v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Pre úplnosť dodáva, že súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania správne rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňu považoval za v konaní plne úspešnú.

37. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).